

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ ОЦІНКИ ДОЦІЛЬНОСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Збільшення рівня невизначеності на міжнародних фінансових ринках та посилення протекціонізму у міжнародній торгівлі обумовлюють зниження можливостей національних урядів щодо ефективного формування та реалізації валютно-курсової політики. Як наслідок, актуалізується наукова проблема формування міждержавних валютних інтеграційних утворень на регіональному рівні. Зокрема заслуговує на увагу питання узагальнення підходів до оцінки економічної доцільності регіональної валютної інтеграції.

На основі узагальнення наведеного у наукових джерелах матеріалу ми пропонуємо уточнену класифікацію методів оцінки доцільності регіональної валютної інтеграції: усі методичні підходи поділяються на традиційні та альтернативні, останні у свою чергу - на формалізовані та неформалізовані. Традиційний напрям ґрунтується на дослідженні критеріїв ОВЗ. Вчені, які притримувалися традиційного напрямку, працювали переважно в рамках “новаторської фази” розвитку теорії ОВЗ (1960-ті - початок 1970-х рр.). Вони зосереджувались на обґрунтуванні певного критерію, який має першочергове значення для визначення меж ОВЗ, була відсутня методологічна основа щодо агрегування різних критеріїв.

У межах альтернативного напрямку визнається недоцільним застосування окремого критерію валютної інтеграції. Вважається, що дослідники повинні оцінювати усі переваги і недоліки для окремої країни, які пов’язані з її входженням до валютної зони (союзу). Таким чином, перевагою альтернативного напрямку є багатокритеріальний та всебічний аналіз.

На практиці найбільш поширеними методами дослідження валютної інтеграції є неформалізовані методи аналізу номінальної конвергенції. Зазначимо, що дані підходи зазвичай враховують велику кількість різноманітних кількісних та якісних критеріїв, що визначають зближення монетарних та бюджетних параметрів економік країн або регіонів. Причому набір та спосіб формалізації даних критеріїв може істотно відрізнятись. У науковій економічній літературі найбільш поширеними є неформалізовані методи аналізу реальної конвергенції, які передбачають комплексну оцінку ряду показників, що представляють собою “проксі” для критеріїв ОВЗ з метою обґрунтування доцільності або недоцільності регіональної валютної інтеграції певної країни або групи країн.

Крім вищерозглянутих неформалізованих підходів до оцінки номінальної та реальної конвергенції, які ґрунтуються на дослідженні окре-

мих критеріїв або їх сукупності у межах теорії ОВЗ, також проводяться формалізовані дослідження валютної інтеграції із використанням методів економіко-математичного моделювання. У межах даних робіт вирішується завдання визначення найбільш релевантних критеріїв валютної інтеграції та вивчаються формальні аспекти їх врахування. Декілька таких економіко-математичних моделей наведено у роботах представників Національного бюро економічних досліджень (США). Вони застосовувались науковцями для формалізації дослідження проблеми формування ОВЗ.

Можна виділити також напрям формалізованих досліджень реальної конвергенції, що заснований на аналізі бізнес-циклів та їх кореляцій. Такі методи дуже різняться за ступенем їх складності. Однак недостатність даних та значна частота структурних зрушень у країнах, що розвиваються, ставить під сумнів можливість адекватного застосування зазначених методів для дослідження економічної доцільності валютної інтеграції зазначених країн.

У цілому, враховуючи суттєву нестабільність протікання економічних процесів в країнах, що розвиваються, а також відсутність достатньо глибокої ретроспективи статистичних економічних даних, на нашу думку, використання описових (неформалізованих) підходів до оцінки економічної доцільності регіональної валютної інтеграції є більш обґрунтованим, ніж застосування складних економетричних методів.

Казарінов, Д.В. Класифікація інструментів оцінки доцільності регіональної валютної інтеграції [Текст] / Д.В. Казарінов // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8–9 листопада 2012 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2012. – 211 с.